

17.2.2021**Ylivieskan seudun kansalaisopiston arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta****Yleistä**

Ylivieskan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet sitovat kansalaisopiston toimintaa. Ohjeita täydentävät voimassa oleva hallintosääntö ja Ylivieskan kaupungin hankintaohjeet. Myös johtokunnan päätös laskujen tarkastajista ja hyväksyjistä samoin kuin johtokunnan vahvistama talouden käyttösuunnitelma, opiston sisäiset ohjeet, päivittäisjohtaminen ja seuranta täydentävät sisäistä valvontaa. Talousarvion toteutumaa ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumaa seurataan jatkuvasti. Viikoittain pidettävässä henkilöstöinfossa on aina katsaus meneillään olevasta tilanteesta, saadut asiakaspalautteet ja myös saapuneet kurssiarvioinnit. Myös työntekijöiden toimenkuvaukset selkiyttävät sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Sopimusriskit: Kansalaisopistotoiminnassa ei ole merkittävästi sopimuksia ja tehtävät sopimukset ovat Dynastian sopimushallinnossa. Tuntiopettajien työsopimukset tehdään opiston hallinto-ohjelma HelleWi:ssä kahtena allekirjoitettuna kappaleena.

Tietohallintoriskit: Hallinto-ohjelma HelleWi:ssä on opiskelija-, opettaja- ja kurssitiedot ja tilat. Laskutustiedot siirretään HelleWi:stä InTime:n kautta HeTa:n jatkokäsittelyyn samoin kuin palkat, jotka esivalmistellaan HelleWi:ssä siirrettäväksi HeTa:n palkkasihteereille. Myös opiston kursseille ilmoittautuminen tapahtuu HelleWi:n kautta suojattuna yhteytenä. HelleWi:n ja ICT -palveluiden mahdollinen toimimattomuus aiheuttavat asiakaspalveluun ja toimintojen jatkokäsittelyyn ongelmia ja viivästyksiä ongelman laajuudesta riippuen. Henkilötietosuojalain tiukentuminen on aiheuttanut ongelmia erityisesti isoissa liikuntaryhmissä, koska oppilaitoksena meidän on tiedettävä, keitä opiskelijoita on opetustunnilla läsnä (todistuksenanto-oikeus).

Älypuhelinien ja muiden mobiililaitteiden käyttöönotto-ohjeistuksessa edelleen havaittavissa puutteita (laitteelle kirjautumisen PIN-koodi). Käyttöönotto-ohjeistus, käyttö- ja tietoturvaohjeet tulisi saattaa ajantasaisiksi ja ohjeet luovutettava kirjallisena jokaiselle laitteen saajalle, sillä kaupungin nettisivuilta ei monikaan niitä edes huomaa hakea, jos laitetta tuova ei niistä erikseen muista kertoa.

Talousriskit: Hallintosääntö ja tarkennetut hankintavaltuudet, johtokunnan tekemä päätös laskujen hyväksyjistä, talouden käyttösuunnitelma, talousarvion jatkuva seuranta vähentävät talousriskien mahdollisuutta. Taloushallinnossa ja talousarvion seurannassa noudatetaan annettua ohjeistusta.

Henkilöriskit: Merkittävä henkilöriski on ilta-aikaan esim. sivukylän koululla tapahtuvissa opetustilanteissa (esim. piha-alueiden liukkauden torjunta, opettaja yksin ison lapsiryhmän kanssa jne). Riskiä on yritetty ratkaista jakamalla jokaiselle opettajalle turvaohjeet häiriö- ja uhkatilanteiden varalta. Ylivieskassa suurimmalla toimipaikalla (tällä hetkellä Jokirannan koulun parakit) on iltavahtimestari turvaamassa niin opettajien kuin opiskelijoiden turvallisuutta. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen,

kaupungin TYKY –toiminta, kehityskeskustelut, hyvä työilmapiiri ja toimivat työterveyspalvelut ovat tärkeitä henkilöriskien ennaltaehkäiseviä toimintoja. Henkilöstön sairauspoissaoloja seurataan jatkuvasti ja niissä ei ole ollut kasvua. Sisäilmaongelmat ovat aiheuttaneet niin henkilöstöllemme kuin opiskelijoillemme ongelmia useassa toimipisteessä.

Merkittävä henkilöriski, mutta myös toiminnallinen ja tietoturvaankin liittyvä riski on toimistohenkilöstön pitkäaikaisesta sairastumisesta aiheutuva pätevien sijaisten löytäminen. Hallinto-ohjelma HelleWi:n käyttö vaatii laaja-alaista ja perusteellista perehtymistä, eikä kyseistä ohjelmaa ole käytössä kuin kansalaisopistoissa. HelleWi:llä hoidetaan opiston kaikki oppilas-, kurssi-, opettaja-, palkka-, tila- ja kurssi-ilmoittautumistietojen käsittely.

Toiminnalliset riskit: Henkilöstön pieni määrä suhteessa toiminnan laajuuteen on merkittävin toiminnallinen riski. Myös opettajien saatavuus ja soveltuvien opetustilojen puute muodostavat toiminnan kannalta riskin. Vaadittavan ammattitaidon ja osaamisen puute on mahdollinen toiminnallinen riski. Jo rekrytointivaiheessa asiaan kiinnitetään huomiota, mutta myös työtehtäviin perehdytyksessä ja ohjauksessa näkökulma korostuu. Jokainen opettajaksi tuleva saa opettajakaketin, johon on koottu tärkeät tiedot opiston opettajana toimimisesta, Onnistu Opiston Opettajana tai Onnistu Opiston Kädentaitojen Opettajana oppaan ja TVT-oppaan (Tieto- ja viestintätekniiikan opas kansalaisopistojen opettajille). Lisäksi päätoiminen henkilökunta perehdyttää uuden opettajan tehtäviinsä. Henkilöstön ammattitaitoa on pyritty pitämään yllä koulutuksilla ja kiinnittämällä huomiota työhyvinvointiin ja johtamiseen. Vahinko- ja tapaturmariskeihin on kiinnitetty huomiota opetustiloista tehdyissä riskien kartoituksissa, mutta 70 toimipaikkaa luovat omat haasteensa jo pelastautumissuunnitelmien osalta.

Ympäristöriskit: Kansalaisopiston ympäristöriskit liittyvät pääasiassa kursseilla käytettäviin materiaaleihin ja aineisiin. Puu- ja metallitöissä noudatetaan voimassa olevia määräyksiä ja kuvataideluokan uunihuoneen seinällä on kemikaaliluettelo. Keramiikan polttouunin ollessa päällä opetustuntien aikana muutamat opiskelijat ja opettajat ovat kertoneet sisäilman laadun heikkenemisestä vaikkakin uunista on suora ulosvienti.

